

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 5238/5.10.2018

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**ΑΠΟΦΑΣΗ
116/2018**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 12.6.2018 και ώρα 10:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη Καλλιόπη Διαμαντάκου, Βασίλειο Καραποστόλη, Νικόλαο Κιάο, Γιώργο Πλειό και Γεώργιο Σαρειδάκη. Απόντα τα μέλη Δήμητρα Παπαδοπούλου και Ευαγγελία Μήτρου, τα οποία είχαν προσκληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο ART TV, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία CITY NEWS ΑΕ, αναφορικά με την προβολή του τηλεοπτικού παιχνιδιού MASTER QUIZ κατά την 13.8.2017. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από καταγγελία πολίτη (με αριθμό πρωτοκόλλου 4413/11.9.2017), ο οποίος υποστηρίζει ότι το επίμαχο πρόγραμμα έχει παραπλανητικά χαρακτηριστικά και προσβάλλει την αξιοπρέπεια των τηλεθεατών.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 482/3.11.2017 ο οποίος χρεώθηκε στον ειδικό επιστήμονα Γεώργιο Αναγνωσταρά. Ο Ειδικός Επιστήμονας υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 186/22.3.2018 νομική του εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστη η πληρεξούσια δικηγόρος Ξανθίππη Μικρού. Ερωτηθείσα από τον Πρόεδρο η πληρεξούσια δικηγόρος δήλωσε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε τους ισχυρισμούς της. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να της παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση

εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 25.6.2018 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 3531/25.6.2018 υπόμνημα.

Την 1.10.2018 και ώρα 11.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Παρέστησαν τα αυτά ως άνω μέλη της και αυτή ως άνω γραμματεύς. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων. Ο άμεσος έλεγχος του κράτους έχει ως σκοπό, μεταξύ των άλλων, την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας και την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.
2. Εξάλλου, οι τηλεοπτικοί σταθμοί ελεύθερης λήψης οφείλουν να μη μεταδίδουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά την πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων. Ειδικότερα, το άρθρο 26 παρ. 4 του Π.Δ. 109/2010 ορίζει τα εξής: *«Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί ελεύθερης λήψης οφείλουν να μη μεταδίδουν προγράμματα, τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές υπερβολικής βίας, καθώς και να μη μεταδίδουν σκηνές φυσικής ή λεκτικής βίας στα ειδησεογραφικά τους προγράμματα, χωρίς αυτό να είναι αναγκαίο για την πληροφόρηση του κοινού για ορισμένο γεγονός».*
3. Επίσης, οι τηλεοπτικοί σταθμοί υποχρεούνται να μεριμνούν ώστε οι πάσης φύσεως εκπομπές τους να μην παραπλανούν το τηλεοπτικό κοινό. Οφείλουν ομοίως να μη διεξάγουν τις διαγωνιστικές εκπομπές τους με τρόπο που να προσβάλει την αξιοπρέπεια των τηλεθεατών. Ειδικότερα, το άρθρο 6 παρ. 2 του Κανονισμού ΕΣΡ

2/1991 ορίζει τα εξής: «Οι διαγωνιστικές εκπομπές δεν πρέπει να διεξάγονται με τρόπο που προσβάλλει την αξιοπρέπεια των τηλεθεατών ή ακροατών ή των διαγωνιζομένων». Εξάλλου, το άρθρο 7 περ. α του Κανονισμού ΕΣΡ 2/1991 ορίζει τα εξής: «Μια εκπομπή στο σύνολό της δεν πρέπει: α) να παραπλανά ή να πανικοβάλλει τους τηλεθεατές ή ακροατές, ιδίως με την απομίμηση του δελτίου ειδήσεων».

4. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις. Όπως προκύπτει περαιτέρω από το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχείο α του Ν. 2328/1995, η ως άνω αρμοδιότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων υφίσταται και για κάθε περίπτωση παραβίασης των νομοθετικών κανόνων που διέπουν έστω και έμμεσα τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς και γενικότερα τη λειτουργία της ιδιωτικής τηλεόρασης.

5. Είναι εξάλλου πρόδηλο ότι τα προσομοιάζοντα με τα τυχερά παίγνια παιχνίδια συνεπάγονται τους ίδιους ακριβώς κινδύνους εξάρτησης και εθισμού με τα τυχερά παίγνια, έστω και αν τυπικά χαρακτηρίζονται μη τυχερά, πολύ περισσότερο μάλιστα αν η συμμετοχή σε αυτά προϋποθέτει την οικονομική επιβάρυνση των παικτών. Χαρακτηριστική ως προς αυτό είναι η με αριθμό 124/2/29.09.2014 Απόφαση της ΕΕΕΠ. Στην απόφαση αυτή επισημαίνεται ότι η ευρηματικότητα των παρόχων υπηρεσιών τυχερών παιγνίων έχει οδηγήσει στην αναζήτηση τρόπων ώστε να προβάλλονται παιχνίδια τα οποία τυπικά χαρακτηρίζονται μη τυχερά, αλλά στα οποία οι συμμετέχοντες αναπτύσσουν παρόμοια συμπεριφορά με τα τυχερά παίγνια και ενθαρρύνονται από τη δομή του παιχνιδιού και τους παρουσιαστές του παιγνίου να επαναλαμβάνουν τη συμμετοχή τους. Οι κίνδυνοι αυτοί είναι πολύ μεγαλύτεροι για τους ανήλικους και πολλαπλασιάζονται όσον αφορά τα ραδιοτηλεοπτικώς προβαλλόμενα παίγνια, λόγω της ευκολίας συμμετοχής στο παιχνίδι που απαιτεί απλώς πρόσβαση σε μια οποιαδήποτε τηλεφωνική γραμμή κλήσης. Δεδομένων των παραπάνω και προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο καταστρατήγησης των κανόνων που αφορούν την προβολή τυχερών παιγνίων, η επίπτωση που μπορεί να έχει στους ανήλικους ένα προσομοιάζον με τυχερό παίγνιο παιχνίδι πρέπει να κριθεί στη βάση των όσων εφαρμόζονται για τα τυχερά παίγνια.

6. Ως γνωστόν, τα τυχερά παίγνια (άρα και τα προσομοιάζοντα με αυτά μη τυχερά παιχνίδια και ιδίως τα διεξαγόμενα με δαπάνη χρημάτων) εγκυμονούν

κινδύνους εξάρτησης των πολιτών και ιδίως των πλέον ευαίσθητων πληθυσμιακών ομάδων, ενώ καλλιεργούν παράλληλα την προσδοκία του εύκολου και άκοπου κέρδους (ΔΕΕ C-390/12 Pflieger, σκ. 46). Πέραν όλων των άλλων, αυτό προκύπτει σαφώς και από την από 14 Ιουλίου 2014 Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ L214/38). Στο παραπάνω κείμενο τονίζονται οι ιδιαίτεροι κίνδυνοι που συνεπάγεται για τους ανηλίκους ακόμα και η απλή επαφή τους με εμπορικές ανακοινώσεις που αφορούν σε υπηρεσίες τυχερών παιγνίων σε απευθείας σύνδεση. Οι κίνδυνοι αυτοί ασφαλώς μεγεθύνονται, όταν πρόκειται για την προβολή αυτούσιων εκπομπών τυχερών παιγνίων (και επομένως και προσομοιαζόντων με αυτά μη τυχερών παιχνιδιών) από τα τηλεοπτικά μέσα σε ζώνες προγράμματος που συνηθίζουν να παρακολουθούν τηλεόραση οι ανήλικοι. Σαφής εξάλλου στόχος του νομοθέτη είναι να προστατεύσει τις ευαίσθητες πληθυσμιακές ομάδες και ιδίως τους ανηλίκους από τους κινδύνους που συνεπάγεται η έκθεση σε υπηρεσίες παροχής τυχερών παιγνίων (και άρα και σε αντίστοιχες υπηρεσίες παροχής μη τυχερών παιγνίων με παρόμοια χαρακτηριστικά). Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του Ν 4002/2011, η αγορά τυχερών παιγνίων δεν αποτελεί ούτε συνήθη εμπορική δραστηριότητα ούτε συνήθη μορφή παροχής υπηρεσιών. Για το λόγο αυτό πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο αυστηρής νομοθετικής πλαισίωσης προκειμένου να διαφυλαχθούν ουσιαστικοί όροι δημοσίου συμφέροντος και δημοσίας τάξεως καθώς και η ασφάλεια και η προστασία των πολιτών. Στόχος αυτής της αυστηρής νομοθετικής πλαισίωσης είναι να προστατευθούν οι καταναλωτές των σχετικών υπηρεσιών και ιδιαίτερα οι ανήλικοι και άλλες ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού από τον εθισμό που μπορεί να υποστούν από τα τυχερά παίγνια – και κατά προέκταση και από τα μη τυχερά παιχνίδια με παρόμοια χαρακτηριστικά. Υφίσταται επομένως ένα σαφές νομοθετικό πλέγμα που καταμαρτυρεί την πρόθεση του νομοθέτη να προστατεύσει τους ανηλίκους από την έκθεση στην προσφορά μιας οικονομικής υπηρεσίας η οποία θα μπορούσε να έχει πιθανόν αρνητικές συνέπειες όχι μόνο για την οικονομική τους κατάσταση, αλλά και για την ηθική και πνευματική τους ανάπτυξη.

7. Από τα παραπάνω προκύπτει σαφώς ότι απαγορεύεται η μετάδοση προσομοιαζόντων με τυχερά παίγνια παιχνιδιών σε ώρες που συνηθίζουν να παρακολουθούν τηλεόραση οι ανήλικοι. Η προβολή των τηλεοπτικών αυτών παιχνιδιών συγχωρείται μόνο κατά τις ώρες που επιτρέπεται η μετάδοση των

ακατάλληλων για τους ανηλίκους προγραμμάτων, υπό την προϋπόθεση ότι φέρουν την αντίστοιχη σήμανση. Τα παραπάνω ισχύουν πολύ περισσότερο: α) όταν η δομή και η παρουσίαση του προβαλλόμενου παιγνίου είναι τέτοια που περνάει ουσιαστικά στο κοινό το μήνυμα του άκοπου πλουτισμού και της επιτυχίας μέσω της απλής συμμετοχής του στο παιχνίδι και β) όταν πρόκειται για παιχνίδι με ζωντανή σε αυτό συμμετοχή του τηλεοπτικού κοινού.

8. Προκύπτει επίσης σαφώς ότι η παρουσίαση των τηλεοπτικά προβαλλόμενων παιχνιδιών πρέπει να είναι τέτοια, που να μην παραπλανά το τηλεοπτικό κοινό και να μην προσβάλλει την αξιοπρέπεια των τηλεθεατών. Απαγορεύεται επομένως να γίνονται αποδεκτές ως ορθές απαντήσεις, οι οποίες κατά αντικειμενική κρίση είναι λανθασμένες με βάση τα προβαλλόμενα κατά την εκπομπή στοιχεία.

II. Πραγματικό Μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ευρισκόμενοι στο αρχείο του ΕΣΡ ψηφιακοί δίσκοι με την επίμαχη ροή προγράμματος, και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικά και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής.

Κατά την ελεγχόμενη περίοδο, προβλήθηκε από τον σταθμό της εγκαλουμένης το τηλεοπτικό παιχνίδι MASTER QUIZ. Η προβολή του παιγνίου ελάμβανε χώραν κατά τις βραδινές ώρες και ειδικότερα κατά τις ώρες 21.30-23.30, επομένως σε χρονική ζώνη που απαγορευόταν η μετάδοση ακατάλληλων για τους ανηλίκους προγραμμάτων. Σύμφωνα με το με αριθμό πρωτοκόλλου ΠΡΠ5757070616/07.072016 έγγραφο της ΕΕΕΠ, επρόκειτο για μη τυχερό παίγνιο καθώς η οικονομική επιβάρυνση που υφίσταντο οι συμμετέχοντες για την κλήση της προβαλλόμενης τηλεφωνικής γραμμής υψηλής χρέωσης μπορούσε να αρθεί μέσω της δυνατότητας που τους παρεχόταν από την παραγωγό εταιρεία του παιγνίου να τους επιστραφεί συνολικά το αντίτιμο της κλήσης τους με την χρήση κατάλληλης ηλεκτρονικής εφαρμογής. Όπως όμως κάθε άλλη τηλεοπτική εκπομπή, το επίμαχο παιχνίδι όφειλε να σέβεται τους κανόνες της κείμενης ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν την προστασία των ανηλίκων (βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 1522/2014 και ΣτΕ 3078/2014).

1. Η παρουσίαση του παιγνίου γινόταν με τρόπο που ουσιαστικά ενθάρρυνε την πολλαπλή τηλεφωνική συμμετοχή του κοινού, μέσω σχετικών προφορικών αναφορών των παρουσιαστών και την εμφάνιση επαναλαμβανόμενων ενδείξεων αντίστροφης μέτρησης. Παράλληλα, γινόταν επιδεικτική προβολή χαρτονομισμάτων συνοδεία οπτικών και ακουστικών εφέ και τονιζόταν από τους παρουσιαστές η σημασία κατάκτησης του προσφερόμενου επάθλου και το τί μπορούσε αυτό να σημαίνει για τον τυχερό νικητή. Ταυτόχρονα, αναβόσβηνε και στριφογύριζε η ένδειξη του προσφερόμενου χρηματικού επάθλου συνοδευόμενη από θαυμαστικά. Επίσης, εμφανίζονταν ενδείξεις με το σήμα του ευρώ και αναγράφονταν τα κάτωθι μηνύματα μη πηχυσίους τίτλους:

- ΤΩΡΑ Η ΕΥΚΑΙΡΙΑ
- ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ
- ΣΟΥΠΕΡ ΕΥΚΑΙΡΙΑ
- ΜΗΝ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΕΤΕ
- ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΚΕΡΔΗ
- ΤΩΡΑ
- ΘΕΛΟΥΜΕ ΤΟΝ ΝΙΚΗΤΗ

Με το παραπάνω όμως περιεχόμενο, η προβολή του επίμαχου παιγνίου σε ώρες που συνηθίζουν να παρακολουθούν τηλεόραση οι ανήλικοι μπορούσε, κατά την κρίση της Ολομέλειας, να έχει σοβαρότατη αρνητική επίπτωση στην ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων και να τους εξοικειώσει με ένα οικονομικό πρότυπο άκοπου και εύκολου πλουτισμού που προδήλως εγκυμονεί κινδύνους εθισμού και κατασπατάλησης χρημάτων. Τούτο δε ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι η προβολή προσομοιαζόντων με τυχερά παίγνια παιχνιδιών εκτός της χρονικής ζώνης μετάδοσης των ακατάλληλων για ανηλικούς προγραμμάτων αντιστρατεύεται την σαφώς εκπεφρασμένη θέληση του νομοθέτη να καταστήσει τα παιχνίδια αυτά αντικείμενο αυστηρής νομοθετικής πλαισίωσης, προκειμένου να διαφυλαχθούν ουσιώδεις όροι δημοσίου συμφέροντος και δημοσίας τάξεως και να προστατευτούν οι ανήλικοι και οι υπόλοιπες ευαίσθητες πληθυσμιακές ομάδες.

2. Κατά τον πρώτο προβαλλόμενο γρίφο του επίμαχου παιχνιδιού, εμφανίστηκαν στην οθόνη τα γράμματα Ν, Α, Κ, Κ, Τ, Ι και ζητήθηκε από τους ενδιαφερόμενους τηλεθεατές να σχηματίσουν την σωστή λέξη καλώντας την προβαλλόμενη τηλεφωνική γραμμή υψηλής χρέωσης. Ταυτοχρόνως, παρασχέθηκε η βοήθεια ότι η ζητούμενη λέξη ξεκινάει από ΑΚ.

Μετά την τρίτη ένδειξη αντίστροφης μέτρησης, συνδέθηκε με το στούντιο τηλεθεατής ο οποίος πρότεινε τη λέξη ΑΚΤΙΝΑ. Η απάντηση αυτή έγινε δεκτή με ενθουσιασμό από την παρουσιάστρια του παιχνιδιού και ανακοινώθηκε στον καλούντα τηλεθεατή ότι ήταν ο τυχερός νικητής, αν και ήταν προφανές ότι η απάντηση ήταν λανθασμένη με βάση τα εμφανιζόμενα στην οθόνη στοιχεία.

Είναι πρόδηλο ότι η αποδοχή αντικειμενικά λανθασμένης απάντησης από την παραγωγή του παιγνίου αφενός συνιστά παραπλάνηση του τηλεοπτικού κοινού και αφετέρου προσβάλλει την αξιοπρέπεια των τηλεθεατών του συγκεκριμένου παιχνιδιού σύμφωνα με τα προκύπτοντα άλλωστε και από την ίδια την εξεταζόμενη καταγγελία.

III. Προβαλλόμενοι ισχυρισμοί

Η εγκαλούμενη εταιρεία προβάλλει τον ισχυρισμό ότι το ζήτημα της προστασίας των ανηλίκων σε σχέση με το επίμαχο παιχνίδι συνδέεται αποκλειστικά και μόνο με τον χαρακτήρα του επίμαχου παιγνίου και ότι επομένως ουδέν ζήτημα τίθεται από την στιγμή που το παιχνίδι έχει αρμοδίως χαρακτηριστεί μη τυχερό. Ο ισχυρισμός αυτός είναι αβάσιμος. Η ακαταλληλότητα του περιεχομένου του επίμαχου παιχνιδιού για τους ανηλίκους προκύπτει καταρχάς από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της τηλεοπτικής του μετάδοσης κατά τα ήδη ανωτέρω αναλυθέντα. Κατά πάγια νομολογία, η μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων που ενδέχεται να έχουν αρνητική επίπτωση στην ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων είναι επιτρεπτή μόνο υπό τον όρο ότι τα προγράμματα αυτά φέρουν την προσήκουσα σήμανση και προβάλλονται κατά την πρέπουσα ώρα μετάδοσης (βλ. ενδεικτικώς, ΣτΕ 4154/2012 και ΣτΕ 5032/2012). Εξάλλου, η κατάταξη καταλληλότητας των τηλεοπτικών προγραμμάτων που γίνεται από τις εσωτερικές επιτροπές των σταθμών

υπόκειται σε έλεγχο για να εξακριβωθεί ότι είναι πράγματι η προσήκουσα βάση του περιεχομένου τους. Σε περίπτωση που ο έλεγχος καταλήξει σε αρνητικό συμπέρασμα, υπάρχει αρμοδιότητα επιβολής των προβλεπόμενων κατά νόμον κυρώσεων στον εμπλεκόμενο σταθμό (βλ. ενδεικτικώς ΣτΕ 4000/2013) χωρίς αυτό να συνιστά υποκατάσταση της διοίκησης στο έργο της εσωτερικής επιτροπής του σταθμού (βλ. ενδεικτικώς ΣτΕ 3203/2014). Ανεξαρτήτως όμως αυτού, από τους ηλεκτρονικά αναρτημένους όρους και το περιεχόμενο του επίμαχου παιχνιδιού προκύπτει σαφώς ότι αυτό ακολουθούσε πλήρως τη δομή και τη λογική των τυχερών παιγνίων ως προς τον τρόπο προσέλκυσης και επιλογής των παικτών και κατάκτησης του προσφερόμενου επάθλου. Συγκεκριμένα, η επιλογή του παίκτη που θα συνδεόταν ζωντανά με την παρουσιάστρια του παιχνιδιού, ώστε να προτείνει την επίλυση του προβαλλόμενου γρίφου και να κατακτήσει τελικά το προσφερόμενο χρηματικό έπαθλο, γινόταν τυχαία από το σύνολο των καλούντων εντός μιας χρονικής περιόδου που προσδιοριζόταν κατά την απόλυτη κρίση της παραγωγού εταιρείας του παιγνίου. Εξάλλου, κατά την μετάδοση του παιχνιδιού οι τηλεθεατές ενημερώνονταν ότι έπρεπε να πετύχουν αποκλειστικά και μόνο εκείνες τις τηλεφωνικές γραμμές που ήταν ανοικτές κατά τον συγκεκριμένο χρόνο. Επίσης, κατά την προβολή του παιχνιδιού χρησιμοποιούνταν ποικίλες οπτικοακουστικές τεχνικές που είχαν ως στόχο να εξάψουν το ενδιαφέρον συμμετοχής του κοινού, ώστε να συμμετάσχει ενεργά στο παιχνίδι και να αυξηθεί επομένως η αριθμητική βάση από την οποία θα επιλεγόταν τελικά ο τυχερός τηλεθεατής. Μεταξύ των τεχνικών αυτών περιλαμβανόταν η σταδιακή αύξηση του προσφερόμενου χρηματικού επάθλου ακόμα και εντός του ίδιου κύκλου παιγνίου, η οποία συνοδευόταν συνήθως από τις άκρως ενθουσιώδεις αντιδράσεις της παρουσιάστριας και το πλημμύρισμα της οθόνης από ψηφιακές εικόνες χαρτονομισμάτων. Η παρουσιάστρια του παιχνιδιού επεδείκνυε εξάλλου συνεχώς δεσμίδες χαρτονομισμάτων, τονίζοντας emphaticά τη σημασία κατάκτησης του επάθλου και το τί μπορούσε αυτό να σημαίνει πρακτικά για τον τυχερό νικητή. Γίνονταν επίσης επανειλημμένες αντίστροφες μετρήσεις, οι οποίες προκαλούσαν στον μέσο τηλεθεατή την αίσθηση στενότητας χρόνου, ώστε να σπεύσει να τηλεφωνήσει και να καταχωρίσει με τον τρόπο αυτόν την συμμετοχή του στο παιχνίδι. Επιπλέον, ακούγονταν κατά περιόδους σειρήνες και εμφανίζονταν έντονες οπτικές ενδείξεις και σύμβολα που αφενός υπογράμμιζαν τη σημασία του επάθλου και αφετέρου υποδήλωναν ότι επέκειτο η λήξη του παιχνιδιού ώστε και πάλι να

εξαφθεί το ενδιαφέρον του κοινού και να ενισχυθεί η επιθυμία πολλαπλής συμμετοχής του στη διαδικασία της τυχαίας επιλογής. Συμπερασματικά, το επίμαχο τηλεοπτικό παιχνίδι είχε στην πράξη όλα τα χαρακτηριστικά ενός τυχερού παιχνιδιού και συνεπαγόταν επομένως για τους ανηλίκους τηλεθεατές τους ίδιους ακριβώς κινδύνους με τα τυχερά παίγνια.

Η εγκαλουμένη προβάλλει περαιτέρω τον ισχυρισμό ότι ουδεμία ευθύνη φέρει για το περιεχόμενο του επίμαχου παιχνιδιού, καθώς αυτό ήταν παραγωγής τρίτης εταιρείας και μεταδιδόταν αυτούσιο χωρίς να μπορεί να παρέμβει επί του συντακτικού του περιεχομένου. Ισχυρίζεται επίσης ότι οι επίμαχες εκπομπές συνιστούσαν θυρίδες τηλεπώλησης και όχι ψυχαγωγικές εκπομπές και ότι κακώς της απευθύνθηκε κλήση με βάση τους κανόνες του Κανονισμού ΕΣΡ 2/1991. Οι ισχυρισμοί αυτοί είναι επίσης αβάσιμοι. Όπως έχει επανειλημμένως νομολογηθεί, τα τηλεοπτικά τυχερά παίγνια υπάγονται ως προς τους όρους προβολής τους στους ίδιους ακριβώς κανόνες και τις ίδιες προϋποθέσεις που προβλέπει η ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία για κάθε άλλη τηλεοπτική εκπομπή (βλ. ενδεικτικώς, ΣτΕ 2119/2014 και ΣτΕ 3078/2014). Έχει ομοίως κριθεί ότι κάθε τηλεοπτικός φορέας φέρει ευθύνη για το περιεχόμενο των προβαλλόμενων εκπομπών του, ακόμα και αν αυτές αποτελούν εξωτερικές παραγωγές ανεξάρτητων σε σχέση με τον σταθμό επιχειρηματικών φορέων (βλ. ΣτΕ 201/2016). Εξάλλου, από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προκύπτει σαφώς ότι τα επίμαχα προγράμματα ήταν τηλεπαιχνίδια και εντάσσονταν επομένως στις εκπομπές ψυχαγωγικού χαρακτήρα. Το γεγονός ότι είχαν ενδεχομένως και κάποια στοιχεία τηλεπώλησης όσον αφορά την τρόπο επικοινωνίας του παρουσιαστή με εκείνους τους τηλεθεατές που ενδιαφέρονταν να συμμετάσχουν τηλεφωνικά στο παιχνίδι ουδόλως αναιρεί τον κυρίαρχο ψυχαγωγικό τους χαρακτήρα (βλ. ενδεικτικώς ΣτΕ 4994/2014). Όπως έχει κριθεί άλλωστε, είναι τεχνικά εφικτή η προβολή μηνυμάτων παροχής υπηρεσιών μέσω τηλεπικοινωνιακών μέσων στο πλαίσιο ψυχαγωγικών εκπομπών χωρίς αυτό να αλλοιώνει τον ψυχαγωγικό τους χαρακτήρα (βλ. ενδεικτικώς ΣτΕ 5385/2012). Επισημαίνεται τέλος ότι η εφαρμογή του Κανονισμού ΕΣΡ 2/1991 και ειδικότερα εκείνου του κανόνα του που απαγορεύει την παραπλάνηση του κοινού έχει ήδη επικυρωθεί νομολογιακά για τηλεοπτικό παιχνίδι με πανομοιότυπα χαρακτηριστικά με εκείνο στο οποίο αφορά η παρούσα υπόθεση (βλ. ΣτΕ 899/2015). Έχει γενικότερα επισημανθεί ότι η μετάδοση των τηλεοπτικών

παιγνίων με συμμετοχή του κοινού μέσω τηλεφωνικών γραμμών υψηλής χρέωσης υπόκειται σε έλεγχο υπό τον κώδικα ψυχαγωγικών εκπομπών, μεταξύ άλλων και για πιθανή παραπλάνηση του κοινού κατά την προβολή τους (βλ. ενδεικτικώς ΣτΕ 2020/2014 και ΣτΕ 2119/2014). Άλλωστε, η απαγόρευση παραπλάνησης του κοινού αναφέρεται γενικά σε «εκπομπή» και καταλαμβάνει επομένως κάθε είδους ραδιοτηλεοπτικό πρόγραμμα (βλ. ΣτΕ 1522/2014).

IV. Υπαγωγή

Ενόψει όλων αυτών, καθίσταται σαφές ότι η εγκαλούμενη εταιρεία, προβάλλοντας κατά την επίμαχη περίοδο το τηλεοπτικό τυχερό παιχνίδι MASTER QUIZ, παραβίασε τις αναφερόμενες στο νομικό μέρος της παρούσας διατάξεις. Επομένως, πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλούμενη εταιρεία διοικητική κύρωση και δη: α) εκείνη του προστίμου για την προβολή προγράμματος που μπορεί να θίξει την πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και β) εκείνη της συστάσεως για τη μετάδοση παιγνίου με παραπλανητικό περιεχόμενο και με χαρακτηριστικά που θίγουν την αξιοπρέπεια των τηλεθεατών.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθέσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού (0.7% για το τηλεοπτικό έτος 2016) και το γεγονός ότι η εγκαλουμένη υπήρξε πολλαπλώς υπότροπη (και) κατά το πρόσφατο παρελθόν για παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας (όπως προκύπτει από τα τηρούμενα στο ΕΣΡ στοιχεία), κρίνεται ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των 15.000 ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΕΣΡ

Δέχεται ότι η εγκαλουμένη εκ προθέσεως: α) έθεσε σε κίνδυνο την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων μεταδίδοντας σε μη προσήκουσα ζώνη προγράμματος το προσομοιάζον με τυχερό παίγνιο παιχνίδι MASTER QUIZ, και β) ότι ο τρόπος μετάδοσης του επίμαχου παιχνιδιού μπορούσε να παραπλανήσει το κοινό και να προσβάλει την αξιοπρέπεια των τηλεθεατών κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία CITY NEWS ΑΕ, ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού ART TV, 1) τη διοικητική κύρωση του προστίμου των 15.000 ευρώ για την υπό στοιχείο (α) πράξη και 2) τη σύσταση να μη μεταδίδει εκπομπές που μπορούν να παραπλανήσουν το κοινό και να προσβάλουν την αξιοπρέπεια των τηλεθεατών για την υπό στοιχείο (β) πράξη.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας CITY NEWS Α.Ε. που εδρεύει στην Καλλιθέα Αττικής, στην οδό Πραξιτέλους 58, με Α.Φ.Μ 094264816, Δ.Ο.Υ ΦΑΕ Πειραιώς.
2. Του Σφήκα Φώτη του Ελευθερίου, με Α.Φ.Μ. 022039790, Δ.Ο.Υ. Νέων Μουδανιών, ως νομίμου εκπρόσωπου της εταιρείας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 1^η Οκτωβρίου 2018 και δημοσιεύτηκε την 5^η Οκτωβρίου 2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ